

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor., félre 8 kor., negyedévre 4 kor. (Tanítónak egy évre 12 kor.) Egyes szám ára 32 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Harctéri levél.

A karácsonyi szép nap előtt járó szent áhitat, a háboru nagy nemzeti céljainak igaz megértése, a gigászi harc parancsolta hazafias kötelességek mélyeséges átérzése és tisztelete iratta dr. Rainprecht Antal főispánhoz a következő levelet. Híven jellemzi, akihez íródott, nemes magyar lelkű hűséges képben vetíti elibénk írójának.

„Méltóságos Uram!

A szent karácsonyi ünnepek előtt, a nehéz harcok után következő, jóleső pihenés közben jutott a kezembe a Veszprémi Hirlap dec. 8-iki száma. Azzal a meleg, bizsergő érzéssel vettem a kezembe a lapot, amellyel fogadunk mi idekűnn minden egyes aranyfontalat, mely bennünket az édes otthonnal, kedves városkánkkal összeköt.

De ez az ujság a jelen alkalommal több volt egy szürke hirlapnál, benne nemcsak profán események sorakoztak, nem csupán a rideg fekete betűk álltak egymás mellett.

„Főispáni körlevél.” Ez volt a címe. És mi volt a tartalma? Minek bocsátkozzam ismétlésbe. Hiszen ezt ugys tudja az írója.

Nem látok már ujságot, nem látok betűt, csak érzem a Szerzője lelkét lelkemen. Azt a lelket, amely egész lényével magyarjain csűng, azt a lelket, amely finom érzékenységgel, lelkes hazafisággal át tudja érteni, érezni a mi helyzetünket itt, értékelni tudja szenvedéseinket, munkánkat, amelyben Ő már többet lát, mint pusztán állampolgári kötelességteljesítést, egyszerű engedelmeskedést.

És Ő áll a mi kis várunk, a mi vármegyénk élén! Nehéz harcokat élt már át ezredünk! Kemény küzdelmekben vett részt csak néhány napja

is, de úgy gondolom, nem lesz merész az állításom, hogy lelki ereje, kitartása, bátorsága nem csökkent! Él bennünk a szebb, a boldogabb jövőnek tudata, reménye és tisztában vagyunk azzal, hogy ennek a jövőnek a ku csát a mi kezünkbe tette le a Mindenható. Ezzel a gondolattal foglalkozva, nem riadunk vissza semmiféle veszélytől, fáradtságtól, hogy ez a jövő, hogy ez a béke minél előbb a megvalósulás stádiumába jusson.

És látva azt, hogy azok, akik otthon vannak, akikről el kellett szakadnunk, megértenek bennünket, ha a biztos jelét kapjuk a legközelebbi támogatásnak, akkor a küzdelem nehézségét sokkal könnyebbnek érezzük. A béke áldásdus napjaiban reánk új munka vár: a viharvert, megtepett ház kijavitása, berendezése, hatalmasabbá tétele. A jelen nehéz harcainak dicső befejezéséről mi fogunk gondoskodni: zálogul eddigi kitartásunk szolgál; a béke fáradtságos munkáját pedig már most eredményesnek tekinthetjük, látva azt, hogy a munka irányítói olyan férfiak lesznek, mint méltóságos Főispán ur.

Köszönjük Önnek, méltóságos urunk, hogy erről meggyőződött bennünket. Köszönjük Önnek, hogy a küzdelem nehéz napjaiban be engedett pillantani abba a szellembe, amely át fogja lengeni a háboru utáni munkát. Köszönjük Önnek, hogy biztosított bennünket az otthon levők, népünk vezetőinek megértéséről, együttérzéséről. Köszönjük Önnek, hogy kifejezést adott hazafias, testvéri szeretetnek, atyai gondoskodásnak.

Köszönjük Önnek mint katonának, mint magyarnak, mint Méltóságod hűséges munkatársai!
A legőszintébb hódolattal többek nevén
Olasz harctér, 1917 december 23. án.

T. L., egy veszprémi 31-es.”

A veszprémi kisszeminarium.

Az elmúlt év Szilveszter-estéje nagyjelentőségű a veszprémi egyházmegyére. A székesegyházi káptalan az óév estéjén fejezte ki jókívánatait a másnappal ránk virradó újév alkalmával a főpásztor előtt. A megyéspüspök ezt a körülményt használta fel arra, hogy jövőd terveinek egyikét a nyilvánosságra hozza s annak megvalósításához az első lépést megtegye. Erről a jelentős eseményről a következő tudósításunk számol be:

A székesegyházi káptalant dr. Rédey Gyula c. püspök, nagyrépost vezette a megyéspüspök elé. Köszöntötte a szeretet szavaival s kifejezést adott az egyházmegyei papság örömeinek, hogy az új püspökben láthatja és tisztelheti főpásztort.

A megyéspüspök megköszönte a szíves üdvözlést. Válaszában hálát mondott az isteni Gondviselésnek, hogy hazánkat, népünket megóvta a végveszélytől, amely nemcsak nemzeti ügyünk romlását, de hitünk veszélyeztetését is jelentette. A maga részéről is szíve hálával tele lsten iránt, aki a mult évben nagy dolgot cselekedett vele. Az önismeret — mondotta továbbá a püspök — a legtöbb nehézséggel jár, de ő önámítás nélkül mondhatja, hogy szándékai

Esti áhitat.

Mindennap várom és eljön hozzám.
Arcának fátyla: esthomály.
Mellém simul, akár a szellő
S szívemre hullva sirdogál.

Szemembe mélyed halk panasszal.
A suttogása: esti csend
S a lelkemből a régi szentély
Csöpp csengetyűje rája cseng.

A tünt időknék orgonáján
Fölbűg a régi áhitat
S imádság lengő tömjénfüstje
Lágy illatával átitat.

És morzsolom litániázva
Hűségem régi titkait
S a nagy csalódást, mely az árva
Magányosságba visszavitt.

És elsőhajtom: szép e bánat,
Mely felhőjével ellepett;
Az életvágyak rajzó nyája
Szívemből lassan ellebeg.

S a napjaim szelid magányán
Az esti árny leng reszketőn
És csended lesz az emlék bennem,
Akár a gyász a temetőn.

Finta Sándor.

Az első.

Írta: Göllőcsér Elek.

Későn adtak fel a tánciskolába. Már 16 éves is elmúltam. Ez volt az oka, hogy olyan nehezen ment ennek a mesterségnek az elsajátítása. Nagyon szegénylős voltam és semmi áron nem akartam leánnyal táncolni. Az a szegény svájci francia, aki taplónyelven adta az előkelőt, mint táncmester, sokat megelődött miattam. De ezt olyan finom modorban tette, — lévén illetenár is — hogy az az én drótdégeimre semmi hatást nem gyakorolt. Történt azonban, hogy egy alkalommal egy — akkor még — nem is valami szép, sőt általam egészen csúnyának tartott kislánynak nem került párja a francia négyeshez. Én megsejtettem, hogy rám kerül a sor s el akartam illanni. A kis lány befolyásos és előkelő család kis bimbója vala s így könnyű volt belátnom, hogy a tánc-és illetenár ur minden tehetségével rám támad, hogy a kicsike petrezselyemárlását megakadályozza. Ép akkor fogott el, amidőn az ajtón ki akartam surranni.

— Eresszen el! — sugtam indulatos, fojtott hangon.

— Ha nem jön azonnal táncolni, megszegyentem — felel.

Megvettem a lábamat s miután erősebb voltam, mint ő, nem tudott előbbre cipelni s ekkor halkán, de iszonyuan elkaromkodta magát. Rögtön láttam, hogy ő nem svájci francia, hanem magyar szász. De azért nem engedtem. És ekkor — oh, még most is ludozós lesz a hátam, ha rá gondolok — magas tenor hangon így szólt:

— Annuska, jöjjön és kérje fel ezt az urat!

Annuska felkelt a piros plüssdivánról és a mit a város díszterme, mint táncterem, soha se látott: odajött élem, szép pekedlöt csinált, huncutkásan mosolygott és jó hangosan, hogy az egész terem meghallotta, mondá:

— Szabad kérem a négyesre?!

Azóta is voltam sokszor nehéz helyzetben, amiből valahogy kivágtam magamat. Sőt egyszer előzőleg még nehezebben is. Ez egy történet, hogy a harmadik gimnáziumtól rossz bizonyítványt vittem haza és édesanyám beadott lakatosinasnak. Tetszett eleinte, hogy nem kell tanulni. Egy alkalommal azonban kályhacsövet küldött haza tőlem a májszter. A sétatérén fűtőrézve mendegéltem, amikor már messziről megláttam a kis ideáloamat. Minthogy más menedék nem volt, eldobtam a csöveket az árokba s miútt a mokus úgy kusztam fel egy terebélyes vadgesztenye fára. Sűrű lombjai között jól elbujtam s csak az édes eltávozásom után jöttem elő. (Attól kezdve mindig eminens tanuló voltam.)

De ez a helyzet, amit ez a kis csitri teremtet, oly rettenetes volt, hogy itt kivágni magamat nem lehetett. Az egész táncanulós ifjúság hangos nevetése közben, be kellett állanom a négyesbe.

Borzasztóan szegyeltem magamat s szerettem volna megverni azt a rettenetes nőt, a ki lágyan fogózott karomba és úgy csivített-csevitelt, mintha semmi sem történt volna. Eleinte csak zord igen-nel és nemmel felelgettem, de a negyedik figuránál már kíváncsian néztem le rá, hogy ugyan mit akar ez velem, hogy annyira édeskedik. Pillantásom talákozott az övével s egy pillanat századrésze alatt megláttam, hogy a szeme kék, mint az ibolya, az arca fehér-piros, mint a barackvirág s a haja olyan mint a buzakalász. Fitos kis orra van és szabályos fogsora olyan fehér és csillogó, mint a mamája nyakán a gyöngyosor.

jók. Olyanok, amelyek Isten dicsőségére és ezen egyházmegye híveinek javára szolgálnak.

Az egyházmegye életében és vezetésében első lépése — fejtegette tovább a püspök — az az elhatározása, hogy ennek az egyházmegyének részére, melynek már van szent Annáról nevezett nagyobb papnevelő-intézete, alapít egy szent Józsefről nevezett küsszemináriumot. A káptalani helynök bölcsessége és a székesegyházi káptalan helyes támogatása a püspöki székiüresedés idején a létbe hívta ezt az intézetet. A maga részéről az intézmény megalapozására felajánl *egyszázezer* koronát. Együttel bejelentette azokat a módozatokat is, amelyek arra lesznek hivatva, hogy a kisebb papnevelő-intézet évi állandó jövedelemmel is rendelkezzen.

Ez az újévi beköszöntő kétségkívül jelentős lépés. Letétele ama alapkönek, amelyen felépül az egyházmegye kulturális és hitéleti. A küsszeminárium, melynek első alapjai íme előttünk állnak megvalósulásukban, lesz az a fészék, melyben nevelődnek azok a fiatalok, kiknek hivatása leendő, hogy megvigyék a háboru után nagy átalakulás elé néző társadalmunknak Krisztus tanításának jó hírét.

HIVATALOS RESZ.

Böjti szónok. A veszprémi székesegyházba a folyó nagyböjtre dr. *Weber Pál* püspöki magán-titkár nevezetett ki böjti szónoknak.

Investitúra. *Torma József* lepsényi lelkész plébániájára f. évi január hó 2-án törvényszerűen investáltatott.

Lemondás plébániáról. *Tapolczai Pál* taliándörögdi plébános plébánia-javadalmáról lemondván, — egyidejűleg a lajoskomáromi lelkészség vezetésével bízott meg.

Administratori megbízás. *Czónár Celesztin József*, eddigi lajoskomáromi lelkész, a taliándörögdi plébánia lelki és anyagi ügyeinek vezetésével megbízott.

Igazgatói kinevezés. *Törzsök Sándor* bakonyrédei kántortanító igazgató tanítónak nevezetett ki.

Pályázat. A kővágóörsi plébániához tartozó *Szepezd* községben (vasut-, hajóállomás) a kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 3 padló szoba, konyha, kamra, kert, 11 magyar hold 1024 □-l szántóföld adóteherrel, 10 hold

erdőn legeltetési jog, 106 □-l káposztás kert, a *Ferenc József* alapból 47 K 50 f. Minden pár után $\frac{1}{4}$ pozsonyi mérő gabona, vegyes pár után $\frac{1}{4}$ mérő = 60 K. 16 m. dorong, vagy 12 m. hasábfá behordva. Borkollektá-váltás 20 K, lélekpénz s vasárnapi iskolások után 56 K. Balatoni halászat haszonélvezetéből 16 K. A vasut által a tanítói földkeblől kisajátított részért járó összeg kamata 37 K 48 f. Fizetési alap, mely kiegészítendő 488 K. Kötelesek díjlevél szerint. Pályázati határidő, próba és választás 1918 január 10-én. Kérvények *Csény János* lelkészhez *Kővágóörs* (Zala m.) küldendők. *Az iskolaszék.*

Pályázat. *Boronka* (Somogy m.) róm. kath. elemi iskolánál helyettes tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása havonként 150 korona, burtozott szoba fűtéssel. Pályázhatnak tanítónők is. Pályázati határidő január 20. Plébánia-hivatal *Marczali*.

Pályázat. *Walla Géza* földbirtokos által fenn tartott *tündérmajori* róm. kath. elemi iskola tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Két szobás lakás, kert, törvényes fizetés. Kellően felszerelt kérények január 20-ig a zirczi plébánia-hivatal címére küldendők.

Jelen — jövő.

Veszprém felőlötö *Hermesz* szárnyas sisakját s nagy lendülettel száll mind előbbre.

A haladás fényes kocsin hordozza izes gyümölcsöt. Aki beleharap, magához bűvöli azt. A gyümölcsöt mi is megízleltük. Vagy tiz esztendővel ennekéltö, s azóta szívesen köljük magunkat a haladás, a fejlődés fátylós kocsijához.

A nemzeti kultúra s közgazdaság szempontjából is fontos, hasznos a városok fejlődése. Ilyen kis városnál pedig, mint Veszprém, nagy dicséretre méltó. Hogy összes erkölcsi és megfizetett anyagi erejével az izmosodásnak, a régi hibák helyrehozásának, mondhatók: a megújulásnak korszakos utján előre tör, a vezetőnek is, a támogatóknak is hervadhatlan érdeme.

A közelmúltban is többféle intézkedés történt, amelyeknek mindegyike egy-egy újabb vágtató paripa a haladás *Geniuszának* diadalzékere előtt.

Ha majd a krónikás megírja Veszprém nagy háborus esztendőinek történetét, felemlítheti, hogy a negyedik háborus év haldoklására a jövőben bizakodó hitnek színes-hímes ragyogó leplett terítették. Hiszen ezekben a napokban vált valóssá, hogy a városnak immár színháza és szállodája is vagyon; hogy nemsokára nagy idegenforgalmunk lesz; hogy másik nemsokára nagyszabású gőzmalma lesz a hogy ismét nemsokára új utcák nyitása sugár- lal kapcsol bele bennünkert utas megközelítésével a viláfgorgalomba. Adja az ég, hogy minden remény- ségünket az egy-két „nemsokára” esztendő valóra váltsa.

Mindezek a szép és hasznos lehetőségek az új,

boldogabb jövőndő rózsás hajnalszájával mogoly- ganak bár felénk, mégis lehetetlen, hogy a boldog- ságos hangulatból csak egy-egy pillanatra is ki ne libbenjünk s hogy szemet ne vessünk a mai, az ezerszeres anyagi bajokkal küzdő élet *valóságaira*.

Az emberi szem, amikor a lélek hangulattal, ihlettel, reménységgel van telve, távolba lát. Mi is így vagyunk, mert a megfogható valóságokat, a mai életterheket ha nem is megszüntetjük, de legalább enyhítők valóságokat távolban látjuk.

Egy széplelkű uriaszony fővárosi újságban magasztalja a kaposvári *hadikonyhát*, amelyet a vármegye is, a város is, egyesek is több ezer koronából állítottak föl. Három hadikonyhában naponta *hátszáznegyven* egyének találhatnak két tál *meleg ételt*. Az arra rászoruló *cipőt, meleg ruhát* is kapnak s köztük százon felül van 1—5 éves, háromszázon felül 6—10 éves *gyermek*. S ezek részben *hadiárva*, részben *hadbavonultak* gyermekei, akiknek édesanyjuk munkára jár. S ez a nemeslelkű uriaszony azért hirdeti mindezt, mert azt hiszi, hogy akadnak „minden vérszoban, akik kényelemszeretettükkel feláldozzák és belájták, átér- zik, hogy azoknak, akik már a *negyedik hóviharos télben védik hazánkat* a vad ellenség ellen, *tartoznak annyival, hogy itthonmaradt gyermekeiket gondozzák*.”

A távolság egy másik pontján, Szombathelyen ilyen összefoglalás zárja év végeén a város tevékenységét. Anya- és csecsemő védelem érdekében 460 család, illetve csecsemő kapott a várostól ingyen tejet és darát. Városi és társadalmi támogatásból a *napközi otthon* 50—80 gyermeket részesít védelemben. A tehetősébbek 20 fillérért, a szegények ingyen kapnak ebédet és oszonnát. — Szegény iskolásokra 31 ezer koronát költött a város. Már kiosztottak 400 pár cipőt. A többi munkában van. A városi árvaszék 66 hadiárva közül 46-nak cipőt, 48-nak ruhát, 8-nak télikabátot adott. Szegény iskolások részére felállított *leves- és kenyérszótóban* naponta 300—400 iskolás gyermek jut meleg leveshez s puha kenyérhez. A városi *étkezőben* köznap két, vasárnap három tál ételt adnak 70—80 fillérért. Decemberben itt karácsonyig 1963 ebédadagot szolgáltak ki s mióta az intézmény fennáll, 1916 szept. óta, 5463 ingyen ebédadagot segített a szegénységben. — A szegények a várostól tűzfát kaptak. Ugyanaz olcsó burgonyát is osztott ki. A városi talpaló 2700 családot látott el 4000 pár talpalással.

E távolságok szemlélésakor robogó szekér vágtat mellettünk. Nem virágos a reménységtől, nem tündöklő a jövőndő hajnalragyogástól. Nem is *Hermesz* szárnyai röptik, élanos gesztussal suhogtatva a caduceust, a kigyós varázsbottól, jelezve az üzleti hasznosság kihatásait. Ez a szekér a ma még vérben gázoló háborús demónok kvadrigája, amelyen országok, népek legázolására roboghatnak.

A harcterre, a csüggedetlen küzdőkhöz, a hazavágyókhöz, hazalátókhöz. A kik eldélbához képét festjük a közeli békének. A kiknek boldogan

Ettől kezdve is igennel és nemmel felelgetem, de ehhez már nem a zord jelző illik, hanem a hideglelős. Mert, amint észrevettem a szépségét, valami addig soha se érzett melegség, majd egy fázós remegés futott rajtam végig s ez váltakozott bennem az egész negyedik figura alatt. Az ötödik figurában megállapítottam, hogy most már nem is olyan nagyon haragszom rá. Ámbátor megérdemelné. A hatodik figurában úgy találtam, hogy senki se tipeg olyan édesen, mint ő és senkinek sincs olyan igen-igen helyes bokája mint neki.

Sőt mikor a „hölgyek egygel előre” vezényszóra a kicsike elvált tőlem s az egyik osztálytársam, egy jól vasalt, szemtelen fiú, vidám nevetéseket csalt ki az aranyosból, akkor — életemben először — a féltékenységgel zöldszemű, lángot fújó furijára vettem hatalmába. Másnap az órákózi tízpercen azon költött ürügy alatt, hogy rálépett a tyuk-szememre, úgy vágtam oldalba fentl pájtásomat, hogy elterült és úgy kellett felmosdatni.

A négyest követő csárdás alatt már éreztem, hogy fölig szerelmes vagyok belé. Beszéltem azonban nem tudtam. Pedig úgy szerettem volna bocsánatot kérni, hogy nem kértem fel és úgy, de úgy szerettem volna megígérni neki, hogy ezúttal soha, de soha mással nem táncolok. Egy párszor már köhintettem is, ami a beszéd előhangja lett volna, de lenyeltem a vallomást és ügyetlenkedtem tovább a csárdásban. Rémesen félttem, hogy neveté- sesek lesznek, ha beszélnek.

Egyszerre csak végtelen nagy szomorúság vett erőt rajtam. Végre lett a csárdásnak és vége

lett a nagy boldogságnak. A mama felkelt és vitte magával a kis leányt. Sohase tudtam addig elképzelni a pusztát, a sivatagot, mert hegyvidéki emberke valék. De amint a szárnyas ajtó bezárult mögöttem, egyszerre olyan kietlen sivársággá váltott át az egész körülöttem levő világ, hogy majdnem sirva fakadtam.

E naptól kezdve a művelt franciának nem volt semmi baja a nemtáncolásom miatt, mert amint megpendült az első hur, én már elragadtam a kicsit, ne hogy más megelőzzön.

Később mégis nehézségei voltak illetmáná- romnak. Ugyanis észrevette, amit már a teremben mindenki tudott, hogy én mással nem táncolok, csak Annuskával. Sőt a pici is észrevette és anyá- kodó hangon kért, hogy táncoljak mással is, mert feltűnt az én viselkedésem és ő restelli. Így és csakis így történt meg az a hallatlan eset, hogy mással is táncoltam.

Annuska azóta nagymama és nem én vagyok a nagypapa.

II.

A napokban valahová utaznom kellett s a váróteremben szivarozva unatkoztam. Körülöttem zárvajogott egy sereg apróság könyvvel a hóna alatt s várta a vonatot, hogy a közelfekvő községekbe haza menjen. Közömbösen néztem őket.

Nem is vettem észre, hogy a lányok között serdülő hajadonok is vannak. Mért is venné észre az ötödik X-ben hallagó ember, hogy vannak 14—15 éves leányok is a világon.

Unottam néztem ki az ablakon. Feltűnt, hogy egy fiú le és fel járkál az üveges ajtó előtt és bebenéz. Jobban szemügyre veszem a komát. Hát az én Muki barátomnak a fia, a Muki.

Mit akarhat ez a fiú? Végre is kimegyek és megszólítom:

— Mit csinálsz itt Muki?

— Várom anyust! — feleli.

De — mondom én magamban — nem anyus még az, akit te vársz és közömbösséget tetetve, félre álltam. Amint szűrűlni kezdett az alkonyat s a váróteremben még nem égett a füstös petró- leum lámpa, Muki öcsém eltűnt. Bemegyek a váró- terembe s kis vártatra látom, hogy egy ablakmé- lyedésben egy kis csitri s a Muki beszélgetnek. Sajátoságos. Itt is a lány csevegett édesen, nevet- gelve s a fiú felelgetett igennel és nemmel. A lány- nak édes, dallamos volt a hangja.

Ez a fiú is épen olyan hadikodós diák, mint én voltam akkor, amikor ilyen elfogódott s ilyen fölig szerelmes valék.

Erről jutott eszembe a tánciskola történet. Felszállván a vonatra — amelyen hire-hamva se volt a Muki mamájának — a kicsit is ott látom és pedig egy hadnagycsúkkal beszélget. Most azonban a hadnagy ur vitte a szót s a pici mondta az obligát igent és nemet. Mire én így sóhajto- tam fel:

— Szegény Muki öcsém, nemsokára te is át- esel az első és bizonyára nem is az utolsó csaló- dásón.

hirdetjük a haladásnak nem csak jelenségeit, hanem kézzelfogható valóságait. S szinte megdöbbentően szemléljük az érzéketlenséget. A vágyakozás szinte szoborral merevült öket, de a szótalanúságból is kiérezzük, hogy nem a jövő: a jelen érdekli őket. Révedező szemük kérdi: meleg-e még a családi fészek? Nem dideregnek-e a gyermekek? Nem gondol a győzködők-e az anya, a hitves? Édes fia, ellátott fia-e a városnak, falunak a hadiözvegy családja, hadi árva?...

S ekkor úgy érezzük, hogy boldog, a kötelességteljesítés öntudatában elégedett mind az a hely, ahol erre a kérdésre nemcsak a jövőendő színes képével, hanem a jelen „igent” jelentő valóságával felelhetnek. Ahol így számolnak be a háborus esztendőről, ott már előre feleletet adnak a küzdőknek, akik hazajöve bizonyára felteszik az előbbi kérdéseket. S a békés korszaknak ott rakják az alapját, ahol a feleletet a kész valóság adja meg...

Előfizetőkinkhez!

Közönségünk előtt ismeretesebb azok a nehézségek, amelyek a nyomdaipar terén és különösen az újságok előállítására körül a háboru alatt felmerültek. A nyomdászemélyzet béremelkedése a békeidőbeli munkabérekhez képest körülbelül a háromszorosára emelkedett, az újságpapír ára pedig napról-napra szökik fel és már el nem képzelhet magasságot ért el. Mindezek annyira köztudomásúak, hogy ezeket a nehézségeket továbbá felsorolását feleslegesnek tartjuk. Csak arra utalunk, hogy ezek a közismert nehézségek kényszerítették a fővárosi újságvállalatokat arra, hogy az előfizetési árakat a háboru alatt többszörösen felemléjék.

Mi — bár elég jelentékeny áldozatokat hoztunk — megkímélni óhajtottuk előfizetőinket az előfizetési díjak felemlésétől, de a nehézségek, amelyekkel meg kell küzdeni, folyton fokozódnak és a terheket tovább egyedül már nem viselhetjük, kénytelenek vagyunk mi is ezek egy részét olvasóinkkal, illetve előfizetőinkkel megosztani.

Alulírott lapkiadóhivatalok elhatározták tehát, hogy lapjuk előfizetési árát 1918. évi január hó 1-től kezdődőleg

egész évre 16 koronára
félre 8 koronára
negyedévre 4 koronára

emelik fel. — Azok, akik előfizetési díjaikat már beküldötték, szíveskedjenek a régi és új ár közötti különbözetet kiadóhivatalunkba mielőbb beküldeni.

Együttal kérjük vidéki előfizetőinket, hogy a fentebb felsoroltakra való tekintettel, előfizetéseiknek megújítása s a hátralékoknak mielőbbi beküldése iránt intézkedni szíveskedjenek.

Tisztelettel

a VESZPRÉMI HIRLAP
a VESZPRÉMVÁRMEGYE
a VESZPRÉMMEGYEI ÚJSÁG
kiadóhivatalai.

H I R E K.

— **Új veszprémi plébánia.** Az ünnepek után vagyunk. Úgy a karácsonyi, valamint az újévi napokban örömmel volt látni a hívóktól tele székes-egyházát, ami ritkán történik meg. Nem is csoda, hisz a székesegyház az egyetlen plébánia templom 12 ezer kath. hívót számláló városunkban, amely emellett nem könnyen megközelíthető a város minden részéről. A közönség régi óhajta volna egy újabb plébánia, melynek gondolatától püspökünk, úgy tudjuk, nem zárkozik el. Veszprém van ugyan sok kápolna. A plébániai lelki gondozás azonban a lelkek vezetésének ősi és mindig leg-hatásosabb formája, melyet a kápolnák, sőt még a szerzetes templomok sem pótolhatnak. Adja a Gondviselés, hogy a terv akkor, amikor az idő és körülmények a megvalósulást lehetővé teszik, testet öltön.

— **Püspökünk utazása.** A megyés püspök ma Budapestre utazik. Ott részt vesz a f. hó 8. és 9-én tartandó püspöki konferencián. Annak végeztével hazajön székvárosába.

— **A veszprémi Oltáregylet havi szent óráját** vasárnap, f. hó 6-án délután fél ókor tartja az angoliskasszonyok templomában. A vezetőség ez úton is kéri a tagokat, hogy minél számszerűbben megjelenni szíveskedjenek.

— **A kispapok vizsgálata.** A veszprémi püspöki papnevelő intézetben a múlt csütörtökön volt a kispapok felévi vizsgálatának elsője **Rott Nándor** dr. megyéspüspök előlétele mellett. Ez alkalommal az ágazatos hittudományból és a szentírási tudományból vizsgáztak a kispapok. A jövő csütörtökön lesznek az utolsó vizsgálatok az erkölcstanból és egyháztörténelemből.

— **Értekezlet.** F. hó 6-án dr. **Bibó Károly** alispán előlétele alatt jegyzői és gazdaértekezlet lesz a vármegyeház kistermében. Az értekezlet a legközelebbi rekvíralás megejtésével van összefüggésben.

— **Adomány a kisszeminárium részére.** **Néger Ágoston** apostoli protonotarius, papai prélat, prépost-kanonok a veszprémi kisszeminárium részére 10.000 koronát adományozott. A nagylelkű főpap rövid idő alatt a harmadik tízezer koronát áldozza a nemes jótékonykodás oltárára.

— **A veszprémi székeskáptalan** folyó hó 5-én tartott üléseben kegy- és nyugdíjainak illetményeit 50%-al, az az 14 500 K-val emelte.

— **Adomány.** **Ádám Iván** apátkanonok 1000 kort. adományozott a Szt. Vince-egyletnek. Hálás köszönetet mond érte a vezetőség.

— **Katonai kiállítások.** Ófelsége csicseri **Orosz Árpád** 31. népf. par.-beli alezredesnek a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, — **Kelecsényi György** népf. hadnagyának pedig a koronás érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta. A hadvezetőség **Csomay Kálmán** tart. hadnagyot bronz vitézségi éremmel tüntette ki.

— **A város adománya.** Veszprém város a helybeli Dalosegyesületnek 1917-re 200, 1918-ra 300 K-t adományozott. Örömmel veszi ezt tudomásul mindenki, akik — mint a város vezetői is — a Dalegyesület kiváló buzgalmit s kulturhatását méltányolják.

— **Katonai kinevezések.** Ófelsége a 31-ik honv. gyalogezredben **Gerencsér Lajos**, **Hubacsek Ferenc**, **Komlóssy Kálmán**, **Korbuly Imre**, **Lazarek József**, dr. **Lénárd Endre**, **Nemcsur Lajos**, **Pollák Hugó**, **Szilárd Béla**, **Szultacsek Lajos**, **Wildmann László** főhadnagyokat századossá, — dr. **Dezso Pál** és **Major István** hadnagyokat főhadnyokká kinevezte.

— **Főispáni alap.** A főispáni jótékony alapra jan. 4-ig a 354—391. sz. nyugtára újra befolyt 1160 K. A teljes összeg: 34.968 K 80 f.

— **Eljegyzés.** Ifj. **Rausch László**, id. **Rausch László**nak, az enyingi uradalom jószágfelügyelőjének s nejének **Gartner Ilonának** fia eljegyezte **Pethes Erzsébetet**, **Pethes István** balatonszabadi körjegyző s nejének **Cseh Ottiliának** leányát.

— **Signum Laudis.** Király ófelsége elrendelte, hogy a legfelsőbb dicsőítő elismerés — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül **Debrezeni István** és **Bazsó Károly** 31. honv. gy. ezredbeli hadnagyoknak.

— **Énekel a Dalegyesület.** Ma, vasárnap tizenegy órakor a Dalegyesület énekel a székesegyházban. Énekszámok: Gaál S.: Fohász a békéért. Énekli **Schädl Irén**. **Viharban**. Szólóját énekli **Csajághy Károly**. **Szabó Sándor** Schumann-darabot játszik hegedűn. Gaál S.: Békéért.

— **Új hadnagyok.** A legutóbbi rendeleti közlöny szerint a király a 31. hgye.-ben **Bognár Vince**, **Fuchs Kálmán**, **Hatschek Pál**, **Lamp Géza**, **Laky Vince**, **Radovics Antal**, **Ovenden Sándor**, dr. **Popescu Tivadar**, **Streng Ede**, **Szabó József** és **Wigova Samu** zászlóoskat hadnagyokká, **Hübner Béla** gazd. tiszt helyettesét hadnagy gazdasági tiszté kinevezte.

— **Villany.** Nyersolaj hiánya miatt a villany-telep éjjeli 11 óráig szolgáltat áramot. A városi hatóság minden lehető módon sürgeti a szállítást. Ha tovább késik, csak esti 10 óráig lesz villany.

— **A karácsony Giczen.** **Jankovich-Béda** Endre gróf birtokán a karácsony mindenkinek örömmünnepe. A grófné figyelmessége mindenkinek jutott valamit a szent ünnep estéjén. Ez évben az uradalom giczi virágházában felállított karácsonyfa köré sereglett az egész pusztai lakossága. A gazdasági alkalmazottak, körülbelül 80 család, 40 kőházi ápoló, a belső személyzet, az uradalomban dolgozó többi egyén. A karácsonyfa-ünnepély után mindenki megkapta a maga ajándékát, rínt a földesur becsüdtetésének jelét. Volt ott meleg ruha, cipő, kendő, sapka, dohány, pipa, mézes kalács,

alma, dió. Ki tudná mindazt felsorolni, amit a grófné gondossága összehozott. — **Karácsony** napján este a Megtért katona című hazafias színjátékot adták elő gondos rendezéssel és előadásban. Ez az előadás 493 koronát hozott az országos magyar vörös kereszt egyesületnek. A földesur és alkalmazottai között fennálló nemes harmoniának jele a giczi karácsony.

— **Az iparoskör estélye.** A veszprémi iparoskör szilveszteri estélye fényesen sikerült. Az iparostársadalom színe-jáva képviselve volt. **Boor Lajos** elnök szép megnyitó beszédében a napkeletről jelentkező béke reményét színezte. **Demjén** Marton a háboru tanulságait ismertette érdekesfejtően. **Szigethy Ferenc**, a kör jegyzője, a háborus költészetről tartott hűn jellemző felolvasást. **Gyóni Géza** szép verseivel gyújtott s egyéb szerzők kiválóbb költemenyei kedves hangulattal teremtett. Jo vacsora, sok szép felköszöntő volt a folytatás a táncig. A pompásan sikerült estély is bizonyítja, hogy az iparoskör az odaadó vezetés és lelkes támogatás legelső társaskörünk mellé emelte.

— **A kötőgyárból.** A veszprémi kötőgyár mult. vasárnap dr. **Óvári Ferenc** elnöklésével ülést tartott. Dr. **Sádry János** ügyvezető igazgató a gyár belső ügyeiről referált s jelentette, hogy a már megküldött gépeket felszerelték s hozzáfognak az anyagkészítéshez. **Suly László** igazgatósági tag fontos indítványt terjesztett elő. Meggyőző érvekkel indokolta meg különösen a jövőre való előkészítés s a várható fejlődés helyes irányítása szempontjából az egyesítés gyárvezetés szükségességét. Kivánságának tartja, hogy a gyár élén vezérigazgató álljon, aki a gyarat technikai, főképen pedig kereskedelmi vonatkozásban minden irányban képviseli. Dr. **Óvári Ferenc** s még többek hozzászólása után az igazgatóság az indítványt helyeslőleg tudomásul vette s egy közelebbi ülés pontjait közé tárgyalás végett kitűzi. Az igazgatóság megragadta az alkalmat, hogy elnökének, dr. **Óvári Ferencnek**, az újév küszöbén jókívánataival áldozzon a gyár érdekében kifejtett hasznos fáradozásaiért.

— **Szén és fa.** A város három vagon ajkai szénét kapott. Három mmázsánként osztják ki utalványra. — A város a szegény hadisegélyes családok részére 56 határ ágfát oszt ki. Százötven családnak részesül belőle.

— **Szerkesztőváltozás.** A vidéki kath. sajtó egyik legnívósabb, legmozgékonyabb szerve, a „**Fejérmegyei Napló**” szerkesztőt cserélt. Eddigi szerkesztőjét, **Baranyay Lajost** az országos központi sajtóvállalat szervezésére a fővárosba hívták. Helyét a lap eddigi kitűnő belmunkatársa, **Hajós József** foglalta el.

— **Hadikölcsön.** A veszprémi pénztintézetnél a VII. hadikölcsönre a következő összegeket jegyezték: a Veszprémi Takarékpénztárnál 3.600.000, a Veszprémmegyei Takarékpénztárnál 1.806.100, a Veszprémi Közgazdasági Banknál 625.000, a Veszprémi Hitelszövetkezetenél 87.600 koronát. A helybeli pénztintézetek útján elintéztet jegyzések összege tehát — csak a VII. hadikölcsönnél — 6.118.700 korona.

— **Rekvirálnak.** Az ország lakossága élelmezésének biztosítására a kormány rekvíralást rendelt el. Az eljárás folyó hó 12-én veszi kezdetét Veszprém vármegyében. A két tagból álló rekvíraló bizottság házról-házra járás útján ellenőrzi az élelmiszerkészleteket úgy a termelőnél, valamint a fogyasztónál. Az ellenőrzés kiterjed az emberi táplálkozásra alkalmas összes termékekre, következőleg a burgonyára is.

— **A katonatanulók vizsgálata.** A januárban sorozandó 18 éveseknek csak március hó 15-én kell bevonulniuk. Ez ideig hat heti tanfolyamuk lesz s ezután osztályvizsgák, s ennek sikere után a legfelsőbb osztályuk nyomban érettségít, illetve a tanítójelöltek képesítővizsgát tesznek. Azokat, akik az 1899. s előző évfolyamból 1917. október 15-én, vagy előbb bevonultak, ha a hadiérdek engedi, április 1-től 28-ig tanfolyamra szabadságolják. Ezután úgy vizsgáznak, mint a fentiek.

— **Újví üdvözlés megváltása.** **Bognár Kálmán** építőmester újví üdvözlés megváltása címén 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe jótékony célra. Az adományt a kath. elemi iskolások javára átadtuk a plébánia-hivatalnak. Az iskola igazgatósága az adományért forró köszönetét fejezi ki.

Cserény Ferenc siófoki vendéglős újví gratulációs megváltás címén 20 koronát küldött a veszprémmegyei hadiárkvak javára.

— **Szép példa.** Régen volt, mikor joggal mondották magukat a színesek a nemzet nap-számóinak, amikor a színeszet tényleg a nemzeti nyelv és kultúra fejlesztésének tényezője volt. Ma a színművészet nem annyira fejleszti az ízlést, inkább csak szolgai módon szolgálja, sőt egyenesen kihasználja; színművészi épüget, mint az előadás. Sokkal több joga a nemzet nap-számóinak kivált a falusi tanítók és tanítónők, akik valóban a magyar nyelv és nemzeti kultúra képviselői. Nemcsak nehéz hivatásukat szolgálják hazafias idealizmussal, hanem minden dicsőreget megérdemlő ambícióval vállalkoznak a szív- és léleknevelés egyéb alkalmaira is. Ilyen nemes gondolkodásnak adta tanujelét Molnár Gizella gyulaifratit tanítónő, mikor kis tanítványaival *Jézus születése* c. pástor-játékot, a nagyobb ifjúsággal pedig a *Szobalány* c. vígjátékot rendezte színe. Buzgó fáradozása a nemes tett erkölcsi tökéjét még 309 korona tiszta bevétellel gyarapította, amivel ismét özvegyek gondjain könnyít és szegény árvák könnyeit akarja törölni.

— **Hadikölcsön.** A veszpremi járásban 660.000 koronát jegyeztek a hetedik hadikölcsönre. A végleges kimutatás még nem teljesen kész.

— **Napközi otthonok segélyezése.** Az orsz. hads. bizottság népjóléti albizottsága Veszprém vármegyének 4170 kor.-t utalt ki a községek segélyezésére, amelyek napközi otthonokat tartottak fenn. A kir. tanfelügyelőség javaslata alapján dr. Bibó Károly alispán a segélyeket a következő községek között ebben az arányban osztotta fel: Papkeszi község kapott 240 kor.-t. Tótvárosyn 150, Lovászpata 440, Marcaltó 300, Mezőlak 150, Ugod 80, Vasvár 60, Ajka 240, Tóskoberénd 40, Tóskó 40, Bakonycsérnye 150, Sur 280, Balatonfőkajár 180, Csajág 120, Lepsény 320, Mezőkomárom 280, irgalmas nővérek önvonója Várpalota 300, Schmidt Aranka önvonó Balatonkenese 400, Bott Vilma önvonó Enying 100, özv. Putnák Gál Klára Veszprém 150, Stermeczkine Varga Teréz Veszprém 150 koronát.

— **Halálozások.** Huss Gyula deveszeri nyomdatulajdonos, a *Veszpremi Napló* s még két deveszervideki lap szerkesztője 54 éves korában meghalt. Halála széles körben ébresztett őszinte részvétet.

Hárompapos temetés volt a Jeruzsálemhegy egyik szerény házából, szerény udvarából. Ingyenes temetés. A kanonokplébánosnak s két kaplányának jó szíve fizette a stólat nemes cselekedettel — önmaguknak. A *Wentz* János halt meg. Őt temették tegnap délután. Ugy-e, hogy ismeretlen név. A „vak Hanzi” temették, a volt harangozót, az orgonafuajtót. Ugy-e ez ismerős név? A jó vak Hanzi örökre behunyta napot kereső, pislogó szemét. Letette markos kezéből az öregbotot, amely azelőtt hajnalonta végig kopogott az utcákon, a váron s öránál is pontosabban verte az időt. Ha megvolna az öreg templom minden harangja, mind siratta volna egykori becéző gondozójukat. Talán a székesegyház orgonája is búsaabban szól, elvesztvén azt, aki annyi szeretettel mozdította benne a hangadó életet. A harang is, orgona is tovább szól, csak a vak Hanzi lett néma. De csak a föld számára. Isteni titok, hogy így van-e, de higgyük, hogy így van, hogy a mas világon is ő húzza a mennyi dóm nagyharangját s szólaltatja az égi karok csodás orgonáját. Vagy talán ott áldogál a mennyek ajtajánál, mint utóbb itt lenn a barátok templománál s most már látó, fényes szemmel, mosolygós szájjal fogadja az örök hazába térő veszpremi ismerőseket.

— **Felhívás a gazdaközönséghez az új rekiválás eredménye érdekében.** A Veszprém-vármegyei Gazdasági Egyesület elnöksége hazafias felhívást intézett a vármegye gazdaközönségéhez. A felhívásban azt kéri, hogy most az új rekiválások során mindegyik tegyen eleget hazafias kötelességének és még akkor is ajánljon fel bizonyos mennyiséget gabonájából a rekiváló bizottságoknak, ha az saját házi s gazdasági szükségleteiből vonná el. Az új rekiválás azért volt szükséges, mert a gabonaátvételi eljárás eddigi eredménye még megközelítőleg sem fedezte azt a szükségletet, amely a hadsereg és ellátatlan polgári lakosság zavartalan élemezését biztosítaná.

— **A szesz.** A városi szeszfőző önti a pálinkát. Most már törköly is több lesz, mert a város mindenyre több községgel köt barátságos egyezséget. Azoknak ugyanis, akik a törkölyt helybe szállítják, fuvar címen is $\frac{1}{2}$ l., most már tehát mindazánként 3 liter ingyen pálinkát ad. Ez már igazán méltányos ajánlat.

— **Vásárok.** Veszprémben holnap, január 7-én lesz a vízkereszt országos vásár. Tegnap napon pedig katonai lóvásár volt, hogy a gazdák közvetítés nélkül adhassák el lovaikat a hadsereg részére.

— **A rokkantaknak és hadiárvának.** A szentgáli róm. kath. iskolás gyermekek az ismeretes *Hőfőherke* című mesét adták elő, mely mesét Zöld István színe alkalmazott falusi gyermekek számára. Ennek az előadásnak tiszta jövedelméből a szentgáli esperes-plebános száz koronát küldött be, hogy azt fele részben a szegény rokkant katonáknak, fele részben a szegény hadiárva javára rendeltetési helyére juttassuk. Készséggel megtettük.

— **Olcsó cérna.** A veszpremi ipartestület megkapta a szabóiparosok s a nőszabók olcsó cérnáját. Ma osztják ki az érdekeltek között. Valahogyan egy mintaorsó került szerkesztőségünkbe. A jelzett 200 yard helyett — ami vagy 150 méternek felel meg — állítólag csak 5 méter cérna volt rajta. Az ára azonban 1 K 40 fillér. Ilyen derága cérnával bajos lenne harminchárom lyukat varratni a lajlíra s hegyibe még azt is kívánni: varrd ki babám máskor is! A pamutközpont az iparkamara útján értesítette a szabóiparosokat, hogy pamutbélést ne kérjenek, mert nincs. Ehelyett selyem- és papírbélést szerezhetnek be!

— **Megfagyott tűzér.** Bognár János honvédtüzér Vilonya mellett a falun kívül halva találták. Testén, főképp arcán külszerűl nyomok látszottak. A falubeliek előtte való nap látták, hogy másik két tűzértársával civakodott, akik őt ott elhagyták. A feltevés az volt, hogy társai verték agyon. Ezért úgy a tűzérsg, valamint a polgári bíróság a helyszínen f. hó 2-án vizsgálatot tartott és a boncolás azt állapította meg, hogy nem ütések következtében halt el, hanem megfagyott.

— **A karácsonyi szünidő.** A közoktatásügyi miniszter az összes állami és községi tanintézetek karácsonyi szünidejét január 17-ig meghosszabbította. Minthogy hasonló intézkedésre kérte fel az egyh. főhatóságokat is, a karácsonyi szünidő a felekezeti tanintézetekben is jan. 17-ig tart. A diákok ugyan 3-ára hozták is megjelölték, de a csomagot duzzasztó hazaiból csahamar utraváló lett, mert aki tehette, még az napon haza utazott. A szünidő oka szénmegtakarítás.

— **Tavaszi vetőmag.** A vármegyei Gazdasági egyesület illetékes helyen közbenjárni óhajt, hogy a vármegye területén azok a gazdák, akik vetőmaggal ellátva nincsenek, megfelelő mennyiségű vetőmaggal jussanak. Polgármesterünk felhívja ennél fogva a város gazdaközönségét, hogy fedezetlen tavaszi zab, árpa és kukorica vetőmag szükségletét f. évi január hó 7. napjának déli 12 órájáig a városi gazdasági hivatalban okvetlenül jelentse be. A határidő meghosszabbítva nem lesz, mulasztások következményeit tehát mindenki magának tulajdonítsa.

A vármegye alispánja pedig körrendeletben utasította a községi és körjegyzőket, hogy az 1918. évi tavaszi vetőmagszükségletet a legszigorúbb elbírállással haladéktalanul jelentse be a Veszprém-vármegyei Gazdasági Egyesülethez.

— **Pápai hírek.** A magyar keleti kulturaközpont felhívást intézett a városokhoz, hogy török ifjak elhelyezését ipari kiképzés céljából támogassák. Pápa város a villamosüzemhez s a vízvezetékhez egy-egy török ifjút fölfogadott. A városi közgyűlés pedig utasította a tanácsot, hogy az iparosokat is buzdítsa a példa követésére.

A pápai képviselőtestület kérelmet intézett a pénzügyminiszterhez a dohányárak forgalomba hozatalánál hangoztatott panaszok orvoslása végett. Kéri, hogy a katonai kórházak, uradalmak csak a főtűzdeben vásárolhassanak, nőnek, gyermeknek dohányt ne adjanak, a kistráfkosok a kiadott mennyiségről kötelezőleg elszámoljanak, a kiosztás kéthetenként történjen s magánosok kismértékben dohányt termelhessenek.

A pápavárosi képviselőtestület legutóbbi közgyűlésében elhatározta, hogy az alsóvárosi ovodát állami kezelésbe adja.

A pápai közlelmzési hivatala a deveszeri uradalomból hetenkint 2—3 mmázsa halat szállított. Az uradalom 6 K-ért adja kgját.

Pápán a városi főjegyző vezeti a közlelmzési ügyeket. A közlelmzési bizottság most a főjegyző részére havi 300 koronát állapított meg. Egyúttal azt is elhatározta, hogy a tanács útján javaslatot terjessz a városi közgyűlés elé mindazoknak a városi tisztviselőknak jutalmazására, akik a háboru alatt rendkívüli munkát végeztek.

— **A közlelmzési csoport figyelmébe.** A közisztviselők élelmzési csoportjának vezetőse ezuton jelzi, hogy a berhidai kövér sertések jan. 10-én átvethetők. Akik sertést jegyeztek, utalványt a kir. törvényszéki elnöki hivatalban jelentkezzenek. Az elnökség a megmaradt sertéseket az élelmzési részvénytársaságnak adja át. A zsir és a hus az ellátatlan tisztviselők között lesz később megnevezendő módon szétosztva.

— **Régi gabonaár.** Egyik olvasónktól nyomtatott árszabást kaptunk az 1857. év január haváról. Az árakat *Stenger* városbíró jegyezte a rovatokba a veszpremi piacra kötelezőleg. A pénzérték pengőfőben forint és krajcár volt, a gabonamennyiséget pedig pozsonyi mérőnként számították. Háromféle árszabás volt: *legjobb nemű*, közepszerű és *legalábbvaló* árakra. Elég szemléltető lesz, ha az árakat csak a legjobb nemű gabona után közöljük. Buza: 4 frt 12 kr., kétszeres 3 frt, rozs 2 frt 24 kr., zab 1 frt 36 kr., árpa 2 frt 12 kr., szemes kukorica 2 frt, köles 2 frt 48 kr., burgonya 1 frt 06 kr., egy mázsa szén 3 frt 24 kr., a zsüpp-szalma párja 10 kr. — Ugy-e mennyire megnehezedett az idők járása felettünk!

— **Népességi statisztika.** Az élet s a halál zároszámadás a halál javára ad egyenleget. Városunkban is éppen úgy, mint másutt. Veszprémbe az 1917. évben 253 gyermek született. Vállalás névze 216 rk., 20 ref., 8 ev., 9 izr. s 1 g. kel. Nemre névze 129 fiú, 124 leány. A meghaltak száma pedig 589. Ebből 340 férfi, 249 nő. A hős halottak száma 80. Az elmúlt évben 64 pár kötött házasságot.

— **Sikok gyalogjárók.** Városunkban a gyalogjárók nem egy helyen sikosak. A félig felolvadt hó ráfagyott a kövezetekre és a lépcsőkre, ami a járást veszélyezteti. A lakosság érdekében felhívjuk rá az illetékes hatóság figyelmét.

— **Női munkaerő a cséplőgépek kezelésénél.** A honvédelmi miniszter rendeletet küldött a közigazgatás első tisztviselőinek, amelyben közli, hogy a cséplőgépek kezeléséhez értő szakemberek fölmentését a jövő évben korlátozni fogják, ezért a női munkaerőket már most kell minél nagyobb számban a cséplőgépek kezelésére kioktatni.

— **A szőlőtörköly átvételi idejének meghosszabbítása.** A közp. szeszfőzők körletükben a szőlőtörkölyt dec. 25-ig tartoztak átvenni. A szeszfőzők azonban a háborus rendkívüli viszonyok folytán ennek a rendelkezésnek, — különösen, ha a körzethez több Rőzség tartozik — nem tehetek eleget. Panaszukra a pénzügyminiszter az átvételi határidőt január 31-ig kiterjesztette.

— **A katonák vásárlása ellen.** Régi dolog, hogy a katonaság a legnagyobb árdrágitó. Pedig felesleges hatóság ezt többször megtiltotta. Ujjabban az orsz. Közlelmzési Hivatal a katonák sertés-, zsir- és szalonnavásárlása ellen az alábbi rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: A hadsereg (honvédség) egyes intézményei és front mögötti alakulatai a folyton megújuló panaszok szerint még mindig közvetlenül vásárolnak szalonnát és zsirt, illetve hizott sertést. Tekintettel arra, hogy a hadseregnek és ennek keretében a m. kir. honvédségnek a magyar szent korona területén vásárolható élő sertés, továbbá feleráru szükséglete fix összegben van megállapítva, tekintettel továbbá arra, hogy a panaszok és az imént jelzett körülmény következtében úgy a cs. és kir. közös hadügyminiszter, valamint a m. kir. honvédelmi miniszter a kérdéses intézményeket és alakulatokat a közvetlen vásárlástól már eltiltották, fölívom, hogy a közönséget ezen körülmény fölül megfelelő módon sürgősen tájékoztassa és az esetleg megismétlődő konkrét esetben a tilalomnak megfelelő módon érvényt szerezhesen.

— **Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap.** (Szerkesztő: Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15. — Előfizetési ár félére 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

— **A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg.** A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára élére 2 korona 40 fillér.

— **A denaturált szesz.** Maximálás szerint a denaturált szesz kicsinyben való eladásnál hordókban 370 korona, palackokban üveggel együtt való eladásnál 410 korona. A kiskereskedelemnek egy liter denaturált szeszért legföljebb 390 koronát lehet követelni, palackokban üveggel való eladásnál pedig 420 koronát. Az ipari, hatósági szeszszükséglet kielégítése után rendelkezésre álló mennyiséget az engedéllyel bíró feleknek, illetve a fogyasztónak megfelelő arányban kell átengedni.

— **5 1/2%-kal kamatozó veszprémi takarékpénztári részvény és 20 darab veszprémi gőzmalom részvény eladó.** — *Jókarban levő írógépet és Wertheim pénzkészítőt vesz SZEMEREY JÁNOS kereskedelmi és közvetítő irodája Veszprém, Rákóczi-utca 2.*

— **Fehérnemű varrónő ajánlikozik, házakhoz. Javításokat is elvállal.** Cim a kiadói hivatalban.

Segédszolgálatos önkéntes (egyetemi hallgató) elvállalja diákok tanítását vagy más délutáni foglalkozást keres. Cim a kiadóban.

— **SULY LÁSZLÓ biztosítási és bank-irodája Veszprém, Szabadi-utca 3.** Elfogad az **Első Magyar Általános Biztosító Társaság** főképviselőjében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyári- és egyéb részvénytársasági, valamint vállalkozási részvényeket, értékek és dílmapapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad.

A háború és a gyermek.

A mindent bölcsen intéző Isten kegyelme kellémes hosszú őszt adott a téltől didergő s a fűtetlenség réméről már előre is féltő nincstelen embereknek. Mintha ezzel is mutatni akarná, hogy a csapások súlya alatt görnyedő bűnös emberiség szenvedését enyhíteni igyekszik, hogy lássuk a feletünk örködő segítő kezét, amely bármely pillanatban ismét elibénk varázsolhatja a régi, boldogabb életet, a napsugaras, boldog békét.

Addig sok vér szökken ki a sebekből, sok csillogó könny barázdálja meg az arcokat. Szenvedések, gyötrelmek, lelki viharok, remegő féltések, tragikus életomlások közt visz utunk a jobb világ felé. Itt is, ott is felénk nyújtja kiaszott kezét a szegény, a gyámoltásra szoruló gyenge, aki kiesik vándorok fáradt csapatából és saját erejéből nem tud felemelkedni, hogy kijelölt útját folytassa.

Ezek közül legjobban összeszorítja szívűnk a kicsinyek szenvedése. Pedig ők fogják majd megteremteni a jövőt: az új Magyarországot. De milyen lesz az az eljövendő kor, ha testileg elgyötört, lelkileg ki nem művelt generáció keze építi fel azt.

Pedig a jelek már láthatók és éppen azért, mert árnyékukat előre vetik, gyors és hathatós segítségre van szükség.

Az elem gyűlölet rossz jelekből a legjobban kirívó és a többiekkel előidéző legrosszabbakat tárom csak elő.

I. Az iskola.

Az iskolák nivója hatalmasat esett az elmúlt háborús esztendőkből. S ha azt állítom, hogy még esni fog, nem mondtam lehetetlenséget, vagy peszsizisztikus jövőbelátást.

A tanulószereg nagyon hiányosan jár iskolába száz és egy ok miatt.

a) **Nincs ruhája és cipője.** December 2-án, tehát közvetlen ama nap előtt, amikor fehér takaró borult a földre, két tanítványom még mindig meztelenséggel jött az iskolába. A legtöbbször rongyok, rossz papucskok, vagy börtölen fatalpap pótolták a lábukat s így történt meg, hogy a hó jöttére 20 olyan gyermek volt a 65 közül, akik nem tudtak eljönni az iskolába. A ruhák szakadtak, nagykabátja sem mindegyiknek van. Ha végignézek kis seregemen, megérik rajtuk a szívem. Ide nemcsak hatósági kéz, társadalmi mozgalom, hanem anyag is kell.

Hogy ezen miképp segíthetünk, legjobban meg tudnánk mondani a ma kormányzói és hogy segíteni akarnak-e legjobb tudásuk szerint, azt reméljük és el is várjuk. Csakhogy míg a tanácskozások, rendeletek és végrehajtások a maguk tekervényes, hosszantartó proceduráinak átesnek, didereg a kisgyerek, járványos betegség pusztítja a kis virágokat, üresek az iskola padjai s nagy kárt szenved a tanítás.

b) **Dologgal is elvonják a gyermekeket az iskolától.** Városunkban is, de különösen a falvakban a lakosság egy része földmívelő. A férfiak legnagyobb része a harctéren teljesíti szent kötelességét. Akik otthon vannak, vagy megfordultak már a hadak útjáról csakon, összetörten, vagy betegek és öregek. Az asszonyoknak sok a házi dolga. A mezőre nem mehet mindig. Ki végezze tehát a mezei munkát? A gyerek. Ezért nem jön igen sok gyermek november közepéig és március elejétől fogva az iskolába. Szánt, vet a határban és az iskolaévet alighogy megizlette.

Megtanulják az ácsorgást is a ma szegény gyermekei. Az élelmiszerüzletek előtt mozgó hosszú sorban kevés a felnőtt, a meglett ember, annál több a gyermek. Nem is csoda. Nem állhat oda a kenyérkereső szülő reggeltől estéig, mert akkor honnan szerezne meg azt a sok pénzt, melybe ma a legszegényebb család eltartása is belekerül. A menőgondolat megint csak az, hogy majd a gyerek...

c) **Tanerőhiány, tulzsufaltság.** A háború a tanítói gárda igen nagy százalékát elragadta tanítványai közül. Bevonulásuk után üres lett sok iskola, nagyon sok közösségben évekig így is maradt. A férfitanítók helyét sok helyütt a nők foglalták el, akik a nőiességgel járó gyengeséget meghazudtolva, sokszor fagyban, hóban temettek s vesződtek a nagyobb osztályok kevésbé szelíd tanulóival és a kamasz s nehezen hajlítható ismétlősökkel.

Más helyekre képezdészek vagy kiérdemesült nyugalmazott tanítók kerültek, kik részint az értelmi tudás kisebb mértékével, részint az aggkor nyomasztó terheivel vállukon tanítgattak. Természetes dolog, hogy ezek az állapotok sem emelték iskoláinkat magasabb színvonalra.

Számos helyen úgy segítettek a hadbavonultak helyettesítésével, hogy osztályokat vontak össze. Ebből keletkezett aztán az a lehetetlen állapot, hogy egy tanteremben, amely a rendes létszámuknak sem felel meg, 130—150 tanuló szorongott. Az a szerencse még — s ez a tapasztalatom — hogy 25—30 mindig hiányzik.

II. A család.

A háború pusztító szelleme nem kegyelmezett a szenvedő férfiak nagy seregének, nem irgalmazott sok helyütt még a gyengébb nemnek sem. Tönkretette igen sok helyen az itthonmaradt hitves becsületességét, hűségét várározását és vágyakozását.

A szülő egyedül szórakozásainak élt. Gyermekeivel szemben való kötelességeit már nem teljesítette. Elhanyagolta őket. Ruhátlanágukon nem siránkozott, inségükön nem szánakodott. Élt, de nem éltetett.

Borzasztó még rá gondolni is, hogy mi lett azokkal a gyermekekkel, akik ilyen fertőzőt levegőt szívtak magukba. Ezért van az, hogy soha olyan ocsmány beszédeket, tréfákat nem hallattak gyermeki ajkakkal, mint most. Soha annyi bűnöző gyermek nem volt, mint napjainkban. A szegénység a mások javainak irigylesét hatalmasan felkeltette. Sok helyütt maguk a szülők tanítják meg lopásra a gyermekeiket, vagy ha ennyire nem is képesek, azért az ő rossz példájukon indulva, magától is megcselekszik ilyen dolgokat.

Sok kapzsi családban pedig a gyermeket a háziállatok alárendelt valaminek tekintik. Ha elpusztul az ilyen gazdának tehéne vagy lova, hónapokig siránkozik rajta, de beteg gyermekéhez nem hivat orvost s annak halála felett hamar napirendre tér.

Szomorú tapasztalatok, még szomorúbb tények bizonyítanak amellett, hogy nem igaz a valóságban sok neves embernek az az állítása, hogy a háború pusztító tüze egyúttal tisztító is és hogy a háború szenvedése megjavítja az emberiséget.

Régi példa is igazolja ennek ellenkezőjét. Franciaország népe jobb lett a hetvenes évek nagy öldöklései után? Vagy ha házukatján végigtekintünk, javulást látunk nálunk? Mi is ott vagyunk már a mocsárban. Tipegünk, tapogunk s mindig alább csuszunk. Nincs erős kéz kiemelésünkre. Pedig nagyon, de nagyon kellene. Hiszen ha ez az állapot így fokozódik, az új Magyarország idegen fajok javára alapozódik. A magyarság szálal erdejét ledönti a háború-viharja, a magyarság virágát pedig a háború erkölcsök s vele járó viszonyok hervaszítják. S hiába kiáltunk segítségért. Nem lehet segíteni, hiszen háború van!

Móznér Ferenc.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Koronázási ének. Nem közölhetjük. Idejét is multa már, meg nincs is meg benne a költői léleknek az az ihletett szárnyalása, amely nélkül a rimelő verssorok soha sem költemény. Írásait szívesen, jóindulattal tárgyalossággal vizsgáljuk meg s ha majd akad köztük nekünk való, szívesen leközöljük.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. **VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22**
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Léber János kisegítő posta- és táviráda-szolga és Heizer Teréz fia Ferenc, r. kath. — Csermák Imre vármegyei irodatiszt és Kón Mária fia László, r. kath. — Berger Dező szabóiparos és Schvarcz Gizella fia Odón, izr. — Köllinger József napszámos és Párisz Mária fia Ferenc, Ignác, r. kath. — Harkai Mária házicseléd leánya Mária, r. kath. — Néhai Mészáros Ferenc napszámos és Salczter Katalin leánya Eszter, r. kath.

Halálozás.

Hösi halált halt katonák: 1915. január 27. Majer Miksa 40 éves. — 1915. március 27. Nagy Sándor 38 éves.

Sőveges Lénárd mezőgazdasági cseléd 55 éves, r. kath. — Jenei József mív. kalauz 50 éves, ref. — Szalai Ferenc napszámos 78 éves, r. kath. — Özv. Németh Sándorné Buda Julianna napszámosnő 68 éves, r. kath. — Özv. Réczey Istvánné Molnár Anna napszámosnő 80 éves, r. kath. — Özv. Steikszer Józsefné Eisenbert Terézia szegényházi tag 74 éves, r. kath. — Hegyi Ferenc mezőgazdasági cseléd 50 éves, r. kath.

Házasság.

Szalai Mihály géplakatossegéd, r. kath. és Siki Mária, r. kath.

1631/1917. szám.

Pályázat.

Veszprém város villamos műve **pénzbeszedőt** keres. Az állásra pályázhatnak férfiak vagy nők, kik írni-olvasni tudnak, a leszámolások készítéséhez kellő intelligenciával bírnak s legalább 1000 kor. óvadékkal rendelkeznek. A pályázatok a fizetési igények pontos megjelölésével **január hó 10-ig** adandók be a városi mérnöki hivatalba. Az állás **január 15-én elfogalandó.**

Bokrossy, v. főmérnök.

Új és használt fegyvereket, pisztolyokat ad és vesz,

javításokat Szemerey János
elfogad **fegyverkereskedő, Veszprém**

Eladó ház.

Veszprém, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2 udvar. — Az utcafelől lakás boltelhelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek

árajánlattal:

füstölt szalonnát
és sonkát, törköly-
pálinkát, mandulát,
diót, sárgaviaszt,
mézet, almát, körtét

és egyéb gyümölcsöt,
befőttet, lekvárt, vadat

SZEMEREY J.

VESZPRÉM. (Főter.)

NEMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a „Korona”-szálloda átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Valamint tanítok szabásművészetet és pedig pol-
gári, katonai és papit, mindegyiket külön
is, egyezség szerint.

Bakos Kálmán

fűszer-, csemege-, bor- és ásványviz-
kereskedő

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sárogyi Bakos kereskedő Veszprém.

Szaloncukor nagy mennyi-
ségben Friss
áru, 1 kg-os dobozokban.

Teasütemények,

Cacások nagy választékban.

Conzervek. Gyümölcsök.

Háztartási cikkek.

Pezsgő. Bor.

Cognac. Likőrök.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 6. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rópiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totálás szerint fűzve vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmányborí-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgálá-
pok, tet-césszerűen menyi-égben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírral, ugyanígyen fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61